

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **N. T. T.,** zast. Mgr. Darinou Kučerovou, advokátkou se sídlem v Děčíně, Masarykovo nám. 193/20, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 6. 2004, č. j. 24 Az 278/2004 – 12,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 6. 2004, č. j. 24 Az 278/2004 – 12 **se zrušuje** a věc **se** mu **vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 16. 4. 2004, č. j. OAM-1143//VL-20-05-2004 nebyl žalobci udělen azyl dle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu) a zároveň bylo rozhodnuto, že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 citovaného zákona.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce dne 19. 4. 2004 žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě, a to na předtištěném českém formuláři s rukou doplněnými vietnamsky psanými údaji, přičemž z podání je patrné pouze komu je adresováno, kdo jej činí, označení žalovaného, označení rozhodnutí proti němuž směřuje. Další údaje jsou již psány rukou žalobce, a to patrně v jeho mateřštině, s uvedením data a podpisu.

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 30. 4. 2004, č. j. 24 Az 278/2004 - 9 vyzval žalobce, aby ve lhůtě 1 měsíce od doručení usnesení odstranil vady podání a předložil

překlad svého podání ze dne 19. 4. 2004 do českého jazyka, který je úředním jazykem, aby označil výroky rozhodnutí, které napadá, a uvedl žalobní body, z nichž musí být patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, jakých konkrétních pochybení se žalovaný podle jeho názoru dopustil při zjišťování skutkového stavu nebo při právním posouzení věci, popřípadě jakých konkrétních vad řízení se žalovaný dopustil, apod. Současně poučil žalobce o tom, že nebude-li podání v uvedené lhůtě doplněno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud řízení o takovém podání usnesením odmítne.

Žalobce výzvu převzal dne 13. 5. 2004, žalobu přesto nedoplnil. Krajský soud v Ostravě z tohoto důvodu usnesením ze dne 29. 6. 2004, č. j. 24 Az 278/2004 – 12 podání žalobce odmítl.

Předmětné usnesení napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížností. V kasační stížnosti stěžovatel uplatňuje důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), když namítá, nezákonnost napadeného rozhodnutí. Tvrzenou nezákonnost spatřuje stěžovatel v tom, že neovládá český jazyk a předmětnému rozhodnutí neporozuměl. Stejně tak neporozuměl ani obsahu usnesení ze dne 30. 4. 2004, jímž byl vyzván k doplnění svého podání. Soudní řád správní odkazuje ve věci postavení účastníka řízení, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, na příslušná ustanovení občanského soudního řádu, ze kterého plyne, že účastníku, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, soud ustanoví tlumočníka, jakmile taková potřeba vyjde v řízení najevo. Toto učiněno nebylo a stěžovatel se domnívá, že neměl možnost uvést všechny skutečnosti k věci, neboť neovládá český jazyk.

Stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

Současně stěžovatel požádal o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 10. 8. 2004 ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost, domnívá se, že napadené usnesení je vydáno v souladu se zákonem, odkazuje na vlastní spis. Přiznání odkladného účinku žalovaný nepodporuje. Navrhuje buď odmítnutí kasační stížnosti pro neodstraněné vady (v žalobě chybí povinný údaj o datu doručení a adresa PoS seč není aktuální), případně zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud napadené usnesení přezkoumal v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Po přezkoumání věci dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, m. j. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí

o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítá nezákonnost usnesení ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Podle § 103 odst. 1 písm. e) lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení. V daném případě se jednalo o odmítnutí návrhu a tak se Nejvyšší správní soud v dalším koncentroval na otázku, zda se krajský soud napadeným usnesením nedopustil nezákonnosti v uvedeném směru.

Nejvyšší správní soud shledal důvodnou námitku stěžovatele, že byla porušena jeho zákonná práva v řízení o žalobě před soudem prvního stupně, když mu byla výzva k odstranění nedostatků jeho podané žaloby zaslána v českém jazyce.

Soudní řád správní neobsahuje konkrétní ustanovení o právu jednat před soudem ve své mateřštině. Se zřetelem k ustanovení § 64 s. ř. s. (podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro řízení ve správním soudnictví přiměřeně ustanovení prvé a třetí části občanského soudního řádu), bylo třeba postupovat podle ustanovení § 18 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“). Podle ustanovení § 18 odst. 1 o. s. ř. účastníci mají v občanském soudním řízení rovné postavení. Mají právo jednat před soudem ve své mateřštině. Soud je povinen zajistit jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv. Podle ustanovení § 18 odst. 2 o. s. ř. účastníku, jehož mateřštinou je jiný, než český jazyk, soud ustanoví tlumočníka, jakmile taková potřeba vyjde v řízení najevo. Totéž platí, jde-li o ustanovení tlumočníka účastníku, s nímž se nelze dorozumět jinak, než znakovou řečí.

Z posledně citovaného ustanovení tedy vyplývá, že k tomu, aby soud ustanovil tlumočníka, nestačí pouze zjištění, že jde o účastníka, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, ale současně musí být splněna i další podmínka, tedy to, že musí vyjít taková potřeba v řízení najevo. Tento právní názor vyslovil Nejvyšší správní soud i v rozhodnutí 4 Azs 112/2004.

V posuzované věci má Nejvyšší správní soud za to, že potřeba ustanovit stěžovateli tlumočníka v řízení před Krajským soudem v Ostravě najevo vyšla, přinejmenším ze skutečnosti, že již sama žaloba byla sepsána mimo formulářové hlavičky v jazyce vietnamském. Nelze tedy jinak než dovodit, že stěžovatel o ustanovení tlumočníka požádal. Jestliže krajský soud zastával názor, že podání (žaloba) stěžovatele neobsahuje náležitosti uvedené v § 71 odst. 1 s. ř. s., tím spíše pro něj musela vyvstat nutnost přeložit vietnamsky psaný text, a to za účelem posouzení, zda žaloba je způsobilá k projednání či nikoliv.

Zásada rovnosti účastníků řízení formulovaná v ustanovení § 18 o. s. ř. je projevem ústavního principu rovnosti účastníků vyjádřeného v čl. 96 odst. 1 Ústavy a v čl. 37 odst. 3 a 4 Listiny základních práv a svobod. Při posuzování postupu Krajského soudu v Ostravě při realizaci tohoto práva uvedeného v ustanovení § 18 o. s. ř., dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že krajský soud pochybil, pokud v dané věci neustanovil stěžovateli tlumočníka. Vychází totiž z toho, že jestliže stěžovatel část žaloby, sepsal v jazyce vietnamském, jde o situaci, v níž vyšla v řízení před krajským soudem najevo potřeba ustanovit tlumočníka účastníku, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk. Na uvedených závěrech nemůže ničeho

měnit ani ta skutečnost, že část podání byla sepsána v českém jazyce, neboť tato skutečnost sama o sobě nemůže ovlivnit závěr o splnění podmínek ustanovení § 18 odst. 2 o. s. ř., tedy závěr o tom, že v řízení vyšla najevo potřeba ustanovit tlumočníka.

Nejvyšší správní soud dospěl v posuzované věci k závěru, že krajský soud tím, že ve věci neustanovil tlumočníka, ačkoliv tato potřeba vyšla v řízení najevo, nepostupoval v souladu s ustanovením § 18 o. s. ř., což ve svých důsledcích znamenalo, že při svém postupu nerespektoval zásadu rovnosti účastníků řízení v tomto ustanovení zakotvenou. Tím, že krajský soud nemohl posoudit tu část doplnění žaloby sepsanou ve vietnamštině, nebyly vytvořeny předpoklady pro posouzení toho, zda žaloba stěžovatele obsahovala náležitosti podle § 71 odst. 1 s. ř. s.

V dalším řízení se soud prvního stupně zaměří na nápravu vytýkaného pochybení, přitom volba prostředků bude záviset na úvaze soudu s ohledem na další vývoj procesní situace.

Z výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto usnesení Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.), v němž je krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 23. května 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu